

Фядосік, В. А. VI Міжнародная навуковая канферэнцыя у гонар акадэмікаў М. М. Нікольскага і У. М. Перцава / В. А. Фядосік // Працы гістарычнага факультэта БДУ: навук. зб. Вып. 3 / рэдкал.: У. К. Коршук (адк. рэдактар) [і інш.]. – Мінск: БДУ, 2008. – С. 152–154.

В. А. ФЯДОСІК

VI МІЖНАРОДНАЯ НАВУКОВАЯ КАНФЕРЭНЦЫЯ Ў ГОНАР АКАДЭМІКАЎ М. М. НІКОЛЬСКАГА І У. М. ПЕРЦАВА

Гістарычны факультэт БДУ з'яўляецца вядучым навуковым цэнтрам Беларусі па даследаванні праблем старажытнай і сярэднявечнай гісторыі. Выкліч на важная роля ў яго станаўленні належыць акадэмікам М. М. Нікольскаму і У. М. Перцаву, вучоным, чые працы і імёны вядомыя далёка за межамі іх краіны. Абодва яны мелі шырокае кола навуковых інтарэсаў. М. М. Нікольскі спецыялізаваўся ў галіне старажытнаўсходняй гісторыі, але, разам з тым, унёс вялікі ўклад у распрацоўку праблем хрысціянства, гісторыі і этнаграфіі Беларусі. У. М. Перцаў пачынаў сваю навуковую дзейнасць як антыказнаўца, а потым засяродзіўся на праблематыцы сярэднявечнага і пачатку новай гісторыі. З улікам навуковых інтарэсаў двух выдатных заснавальнікаў гістарычнага факультэта БДУ і зыходзячы з патрэб сучаснага развіцця гістарычнай навукі пашыраецца праблематыка навуковых канферэнцый у гонар акадэмікаў М. М. Нікольскага і У. М. Перцава. Шостае канферэнцыя адбылася ў БДУ 7—9 красавіка 2005 г.

Якраз у 2005 г. адзначалася 100-годдзе яшчэ аднаго выдатнага беларускага гісторыка-антыказнаўцы прафесара Ф. М. Нячая, які шмат гадоў узн-

152

чалваў кафедру гісторыі старажытнага свету і сярэдніх вякоў, працаваў дэканам гістарычнага факультэта БДУ. Секцыя па гісторыі старажытных Грэцыі і Рыма была на гэты раз самай прадстаўнічай на канферэнцыі. У працы менавіта гэтай секцыі ўзялі ўдзел большасць навукоўцаў з-за меж нашай краіны — антыказнаўцы з Расіі (Казанскі, Смаленскі, Саратаўскі ўніверсітэты), Украіны (Харкаўскі ўніверсітэт), а таксама калегі з іншых вышэйшых навучальных устаноў Беларусі (Брэсцкі, Мазырскі ўніверсітэты, Інстытут св. Мяфодзія і Кірыла, Мінскі інстытут кіравання). У тэматыцы дакладаў пераважала старажытнарымская праблематыка (даклады прафесараў І. П. Сяргеева, В. М. Парфёнава, М. М. Казакова, М. С. Корзуна, дацэнтаў А. П. Марцёмьянава, Е. Е. Барсук, С. У. Целяпеня і інш.). Найбольшую цікавасць даследчыкаў выклікалі праблемы гісторыі Рыма часоў імперыі, перш за ўсё, перыяду прынцыпату. Ролі арміі ў сістэме прынцыпату былі прысвечаны даклады В. М. Парфёнава (Даміцыян і вышэйшы камандны склад арміі), І. П. Сяргеева (ваенныя рэформы Галіена), С. У. Целяпеня (салдацкія мяцяжы); вывады даследчыкаў і дыскусія сталі істотным укладам у вивучэнні сутнасці сістэмы рымскага прынцыпату. Актуальнай праблемай застаецца і вивучэнне рымскіх правінцый. Гэтыя пытанні асвятляліся ў дакладах А. П. Марцёмьянава (Фракія і Ніжняя Мезія), Е. Е. Барсук (Брытанія), А. У. Казленка (Іспанія). Шмат увагі было нададзена і праблематыцы ранняга хрысціянства (даклады М. М. Казакова, М. С. Корзуна, В. В. Акімава, А. А. Тарканеўскага). Разам з тым трэба адзначыць, што па гісторыі антычнай Грэцыі і элінізму было зроблена ўсяго некалькі дакладаў (К. А. Рэвяка, Н. Б. Чурэкава, Н. У. Чэрнікава, К. Ю. Няфёдаў), што сведчыць аб актуальнасці развіцця гэтай галіны антыказнаўства ў Беларусі, тым больш, што мы маем выдатныя традыцыі ў эліністыцы.

Шмат хто з дакладчыкаў на секцыі антычнай гісторыі спасылся на працы прафесара Ф. М. Нячая. Асобны даклад А. В. Шапалава быў прысвечаны манаграфіі Ф. М. Нячая «Утварэнне рымскай дзяржавы».

На секцыі медыявістыкі (кіраўнік прафесар І. А. Еўтухоў) было заслухана 12 дакладаў вучоных з БДУ, Смаленскага, Казанскага, Гданьскага, Віцебскага ўніверсітэтаў. Шмат увагі было нададзена ў іх палітычнай гісторыі сярэднявечнага (прафесары В. А. Космач, Ю. Е. Івонін, Л. І. Івоніна, аспірант А. А. Валынец), рэлігійнай праблематыцы (дацэнт Н. Ю. Бікеева, аспіранты М. А. Галабурда, В. У. Шылай, В. С. Еўтухоўскі). Асвятляліся і праблемы крыніцазнаўства і гістарыяграфіі (дацэнт А. І. Малюгін аб «Гісторыі брытаў Ненія» і аспірант М. Я. Фралова аб даследаваннях па сярэднявечным будаўніцтве ў Польшчы), а таксама побыту (даклад дацэнта А. Дз. Смірновай аб форменным адзенні сярэднявечных саслоўяў).

153

На секцыі славянскай гісторыі былі заслуханы 4 даклады па выніках археалагічных даследаванняў (прафесара С. Я. Расадына, калег з Літвы В. Вайкявічуса і Л. Курылы, А. М. Плавінскага), выкладчыкаў і аспірантаў кафедраў гісторыі Беларусі старажытнага часу і гісторыі Расіі па розных праблемах, звязаных з сярэднявечнай гісторыяй Беларусі. Найбольшую цікавасць выклікалі выступленні дацэнтаў П. А. Лойкі (праблема ролі шляхты ў палітычным жыцці Рэчы Паспалітай у гістарыяграфіі), Ю. Л. Казакова і А. Г. Каханеўскага (панскі гаспадарчы двор і фальварак на рубяжы XVI і XVII ст.).

Шмат цікавых праблем было ўзнята на секцыі гісторыі навукі (старшыня прафесар А. А. Яноўскі), у прыватнасці ў дакладах прафесараў В. І. Мяньюскага (аб станаўленні англа-амерыканскай русістыкі), дацэнтаў М. І. Мініцкага (аб інтэграцыйных працэсах у гістарычнай адукацыі, В. В. Бригадзінай (рэформы сістэмы народнай адукацыі ў Савецкай Расіі ў 1917—1920-х гг.), Ю. А. Блашкова (аб адукацыі ў ваенных пасяленнях у Расіі ў першай палове XIX ст.) і інш. Шэраг дакладаў быў прысвечаны дзейнасці выдатных вучоных і педагогаў У. І. Пічэты і С. Я. Лур'е (ураджэнца Магілёўшчыны).

Самай невялікай была секцыя гісторыі старажытнага Усходу. Доклады дацэнта А. В. Перзашкевіча і А. А. Філіпава былі прысвечаны старажытнаіндзейскай тэматыцы, дацэнта Я. А. Красуліна — успрымання ўлады кіраўніка індзейцамі майя, І. А. Аўдзеева — раннім дзяржаўным утварэнням у Кітаі. Нягледзячы на разнастайнасць праблематыкі, дыскусіі ў гэтай секцыі выдаліся найбольш працяглымі.

На пленарнае пасяджэнне былі вынесены даклады аб навуковай школе прафесара Ф. М. Нячая, аб арганізацыі навуковай работы ў БДУ ў 1920-е гг. (А. А. Яноўскі), аб вывучэнні даордэнскай Прусіі акадэмікам У. М. Перцавым (І. А. Еўтухоў).

Канферэнцыя працавала зладжана, для шэрага замежных удзельнікаў яна стала першай магчымасцю пазнаёміцца са сваімі беларускімі калегамі не толькі па публікацыях, але і асабіста. Былі наладжаны і экскурсіі для нашых гасцей па памятных мясцінах Мінска. Істотным вынікам стала і публікацыя матэрыялаў канферэнцыі — большая частка ў асобным выданні, а частка матэрыялаў друкуецца ў гэтым выданні.

Міжнародныя канферэнцыі ў гонар акадэмікаў М. М. Нікольскага і У. М. Перцава ўжо сталі добрай традыцыяй. У БДУ іх праведзена ўжо шэсць. Яны набываюць усё большы аўтарытэт не толькі сярод беларускіх антыказнаўцаў, медыявістаў і арыенталістаў, але і сярод нашых замежных калег.